

Mukinje su vrijedan izvor hrane

Drvodelić, Damir

Source / Izvornik: **Gospodarski list, 2020, 22, 53 - 53**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljeni verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:108:177374>

Rights / Prava: [In copyright](#) / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology](#)

Mukinje su vrijedan izvor hrane

Mukinja, (*lat. Sorbus aria* (L.) Crantz) je vrijedna šumska voćkarica, ona je neizmjerno bogatstvo naših šuma te neizostavna karika u hranidbenom lancu. Poznata je i pod drugim nazivima: brašnava oskoruša, merala, muk i mukovnica. Mukinja samoniklo raste u šumama i šikarama i kao pojedinačno stablo. Sadi se i kao ukrasno drvo. Kod nas se ovo zdravo šumsko voće malo iskorištava. Ljudima treba dati na znanje koliko je vrijedno pa će se više iskorištavati.

Latinski sinonimi za mukinju su *Pyrus aria* Ehrh., *Crataegus aria* L., *Mespilus aria* Scop., *Aria nivea* Host. Spada u red *Rosales*, porodica *Rosaceae* i rod *Sorbus* L. koji obuhvaća 80 – 100 vrsta. U nas dolazi 13 vrsta i podvrsta toga roda od kojih su neke posebno značajne (jarebika, oskoruša, brekinja i mukinja). Opisano je 6 vrsta s jestivim plodovima i 4 ljekovite vrste. Neke se vrste uzgajaju radi plodova, a neke kao ukrasne biljke. Plod je loptast i mesnat, vrlo lijep i daje biljkama posebnu dekorativnu vrijednost.

Plodovi su ukusniji nakon mraza

Plodovi su kuglasti, crveni, 1 – 1,5 cm veliki, jezgričavi, s ostatkom čaške na vrhu, posuti su brojnim, sitnim, svijetlim lenticelama. Meso je žuto i brašnasto. Sadrže 2 – 4 sjemenke. Sjemenke su izdužene, crvenkastosmeđe, glatke, 6 – 7 mm dugačke i 3 mm široke. Dozrijevaju u kolovozu, rujnu i listopadu. Nakon dozrijevanja dugo ostaju na izbojcima te su ornitohorni (šire se s pomoću ptica). Sirovi plodovi su brašnjavi i bljutavi. Nakon prvog mraza postaju ukusniji, slatki i jestivi. Za jelo su vrlo ukusni, a mogu se jesti i osušeni. Od plodova se priprema kaša,

Stablo mukinje

a miješanjem s drugim voćem koriste se za pripravu kompota, želea, marmelada, sirupa, a od njih se mogu napraviti voćna vina i rakije. Nekada su ove plodove miješali s brašnom i pekli slatki kruh. U prezrelim mukinjama ima dosta invertnog šećera, zatim slobodnih kiselina (pretežno jabučne), vitamina C i karotena. Cijene se kao dobar izvor vitamina C. Ponekad se plodovi mukinje upotrebljavaju kao sredstvo protiv dizenterije te kao lijek kod kašila i katara pluća.

Važne za ekosustav šuma

Plodovi mukinje imaju višestruku važnost u šumskim ekosustavima. Izvanredno su važne za stabilnost šuma jer su sastavni dio genskog bogatstva naših šuma, nezamjenjiva karika u hranidbenom lancu za niz vrsta od mikroorganizama, kukaca, ptica, glodavaca i velikih biljojeda do velikih grabežljivaca (lisica, osim mesa, rado jede šumsko voće, kao i smeđi medvjed koji se uglavnom hrani biljnom hranom).

Doprinose i biološkoj raznolikosti sastojina, služe kao potpora glavnim vrstama drveća i poboljšavaju kvalitetu tla. Mukinje se često sade kao zaštitni šumski pojasi (poljozaštitni, snjegozaštitni, vodozaštitni i antierozijski); pogodne su za vjetrobrane pojaseve, kao pomoćna vrsta u plantažama četinjača i listača, za pošumljavanje područja černozema i za podstojnu etažu u sastojinama bora i hrasta na svježim i vlažnim tlima. Blagotvoran je učinak mukinje u urbanim sredinama na kvalitetu zraka zbog brzine taloženja štetnih čestica.

Poznata je činjenica kako su se u doba gladi puno koristili plodovi mukinje za prehranu. Djeca bi se penjala na stabla i konzumirala velike količine plodova bez nuspojava. Osušene i samljevene mukinje, koje imaju brašnastu teksturu, davale bi se pšeničnom brašnu zbog ne-

Plodovi mukinje

dostatka istoga, a kruh bi dobivao lijepu boju, okus i miris.

Nakon mraza plodovi mukinje postanu ukusniji

Prema istraživanjima, dobar urod stabala mukinje u Republici Hrvatskoj događa se u intervalima od svake četiri godine. Najbolji urodi stabala mukinje zabilježeni su 2003. i 2007. godine, a prosječan broj punih sjemenki u plodu u tom razdoblju iznosio je 1,1 komada. Najveći broj sjemenki u plodu mukinje dobiven je u godinama najboljeg uroda što upućuje kako sjeme mukinje za potrebe rasadničke proizvodnje sadnica treba skupljati isključivo u godinama s obilnim urodom. Sadnice mukinje u rasadniku pokazuju najmanju otpornost spram biotskih i abiotiskih čimbenika. Na osnovu istraživanja visinskog rasta i prirasta sadnica mukinje u rasadniku, predlaže se uzgoj u sijalištu samo jednu vegetaciju bez podrezivanja korjenskog sustava.

doc. dr. sc. Damir Drvodelić